

JOKAINEN PÄIVÄ OLISI KUIN ELÄMÄ

PÄIVÄKOTI KOIVIKON VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO JA ARVOT

- johdanto
- arvot
- toiminta-ajatus

2. MINÄ LEIKIN, MINÄ TUTKIN, MINÄ OSAAN

- lapsesta
- oppimisesta
- laulan, leikin, liikun
- päivän kulku
- oppimisympäristö
- lapsi oman elämänsä vaikuttajana (lapsilähtöisyys)
- toimintatavat
  - pienryhmät
  - arjessa oppiminen, perushoito
- aikuisen toiminta ja ammatillinen kehittäminen

3. MINÄ, SINÄ, ME, lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sopiminen

- asiakkaaksi Koivikon päiväkotiin
- kun lapsen päivähoito alkaa päiväkodissamme
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
- minun on hyvä olla
  - lasten ajatuksia
- tukea tarvitseva lapsi
  - lapsen kasvu ja siihen liittyvät kysymykset
  - jos huoli on herännyt
  - mitä tukea lapsi voi saada
- monikulttuurisuus
  - päiväkodin toiminta ja opetus
  - yhteistyössä vanhempien kanssa
  - kielitaidon kartoitus ja seuranata

4. ESIOPETUS

- esiopetus Koivikossa
  - lapsen esiopetuksen suunnitelma
  - oppilashuolto
  - perusopetuksen kanssa tehtävä yhteistyö

5. ARVIOINTI

- lapsen toiminnan arviointi
- tiimin ja työyhteisön toiminnan arviointi

6. LIITTEET

1. JOHDANTO JA ARVOT

Johdanto

Päiväkoti Koivikko on perustettu vuonna 1989 Helsingin Kumpulaan, ja se kuuluu Vallila-Vanhankaupungin päivähoitoalueeseen. Koivikossa tarjotaan päivähoitoa 1-6 –vuotiaille lapsille Muumilaakson ja Kissankulman ryhmissä. Lasten määrä vaihtelee vuosittain iästä riippuen n.40-45 lapsen välillä.

Vakinaista henkilökuntaa on talossamme yhdeksän, seitsemän kasvattajaa sekä keittäjä ja siivoustyöntekijä.

Koivikon varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) perustana ovat Stakesin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma.

Toiminta-ajatus

Työtämme ohjaa tietoisuus lapsen ainutkertaisuudesta.

Yhdessä vanhempien kanssa luomme pohjaa lapsen täysipainoiseen kasvuun ja elinikäiseen oppimiseen.

Työtämme ohjaavat arvot

Luottamus

Luottamuksen syntyminen edellyttää avoimuutta osapuolten välillä, yksilöllisyyden kunnioittamista niin vanhempana, ammattilaisena kuin oppijana ja toimijana.

Lapsen päivähoitotaipaleen alussa on tutustumisaika tärkeää. Kaikkien osapuolten tulee saada riittävästi aikaa tutustua ja sopeutua uuteen tilanteeseen. Vanhemmuuden arvostaminen ja vanhempien erilaisiin näkemyksiin tutustuminen toimii auttaa lapsen ymmärtämisessä.

Lapsen kuunteleminen, yhdessä keskusteleminen, lasten erilaisten tunteiden vastaanottaminen edesauttavat luottamuksen syntymistä.

Vanhemmat ovat tervetulleita osallistumaan päiväkodin toimintaan.

Yksilöllisyys

Jokainen lapsi on arvokas ja hyvä omana itsenään. toisen ihmisen kunnioittaminen ja erilaisuuden rikkauden löytäminen ovat keskeisiä yhteisen hyvän aineksia.

Lapsen ikä ja persoonallisuus tuovat mukanaan ilmiöitä, joihin vastaaminen luo siltaa nykyisen ja tulevan välille.

Lapsen huomioiminen

Näemme lapsen oman elämänsä asiantuntijana, hänen omat kokemuksensa ovat tärkeitä. Niistä kertovat sanat, leikit ja piirustukset sekä toisten kanssa toimiminen.

Tuemme lapsen kasvua elämää varten. Tärkeää on pensselin liike ja hyvä mieli.

Rauha

Oma rauha leikkiä, jutella, levätä, hupsutella ja rapsutella. Lapsella on tilaa meidän aikuisten sylissä; pysymme paikallamme. Suunnittelemme toiminnan riittävän väljäksi, jotta lasten omaehtoisuudelle jää tilaa.

Vanhemmilla on mahdollisuus tuoda ja hakea lapsensa omaan tahtiinsa.

Turvallisuus

Fyysinen turvallisuus edellyttää päiväkotirakennukseen, piha-alueeseen ja retkiin liittyvien turvallisuustekijöiden jatkuvaa tarkastelua ja niistä huolehtimista. Koivikossa on yhteisesti sovitut, kaikkien tiedossa olevat säännöt ja pelastussuunnitelma.

Psyykinen turvallisuus muodostuu läsnä olevista aikuisista, jotka auttavat lapsia tunteiden kokemiseen ja nimeämiseen liittyvissä asioissa sekä saattavat lapsen tarvittaessa turvallisesti tilanteesta toiseen.

Sosiaalinen turvallisuus on yhteiselämää tutussa lapsiryhmässä, tuttujen aikuisten kanssa. Ongelmankäsittelytaitojen ja sosiaalisten taitojen harjaantuminen edesauttavat myönteisen minäkuvan muodostumista.

Ilo

Nauru keventää, ja auttaa monien tilanteiden yli. Tyytyväisyyttä lapsen elämään tuovat onnistumisen kokemukset, sekä omien suunnitelmien ja valintojen toteutuminen.

Leppoisaa yhdessäoloa joka antaa tilaa mielikuvitukselle, ajatuksille ja läheisyydelle.

2. MINÄ LEIKIN, MINÄ TUTKIN, MINÄ OSAAN

Lapsesta

Jokainen lapsi on arvokas omana itsenään. Pidämme tärkeänä, että lapsi kokee tulevansa hyväksytyksi ja arvostetuksi juuri sellaisena kuin hän on. Tarvittaessa aikuinen ohjaa lasta muuttamaan toimintaansa, ei itseään yksilönä.

Lapsi kehittyy, kasvaa ja oppii vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Aikuisten omat asenteet ja arvot välittyvät lapselle yhdessä toimiessamme. Tämän vuoksi on tärkeää, että työskennellessämme lasten kanssa, olemme aidosti läsnä ja tietoisia arvostuksista, joita välitämme. Vastuu vuorovaikutustilanteista on aina meillä aikuisilla.

Lapsi on luonnostaan tiedonhaluinen ja utelias. Lapsi tekee ja kokee tässä ja nyt. Lapsen motivaatio on suurimmillaan kun hän saa olla itse vaikuttamassa omaan arkipäiväänsä.

Lasta lähellä olevat asiat tulevat näkyviksi lapsen toimiessa. Toimintamme suunnittelussa lähtökohtana ovatkin lasten toiveet ja tarpeet. Lapset voivat myös olla mukana suunnittelemassa toimintaa ikätasonsa mukaisesti.

Kaikenikäiset lapset nauttivat läheisyydestä ja henkilökohtaisesta huomiosta. Joku hakeutuu syliin, toinen hyppää salaa selkään. Pidämme tärkeänä, että jokainen lapsi tulee huomioituksi omalla erityisellä tavallaan iästä riippumatta.

Oppimisesta

Oppiminen on koko ihmisiän kestävä prosessi.

Lapsi oppii luonnostaan vuorovaikutustilanteissa, kotona, päiväkodissa, pihaleikeissä jne. Hänen toimintansa, ja siitä saatu palaute ohjaavat häntä eteenpäin. Saadut kokemukset auttavat lasta rakentamaan itselleen yksilölliset keinot selviytyä eri tilanteista toivotulla tavalla. Samalla tavalla lapsi kerää tietoa ja kokemuksia kaikilta elämän alueilta. Hän luo omaa kuvaansa maailmasta ja siitä miten maailmassa eletään.

Lapsi oppii yksilöllisesti oman ikänsä ja temperamenttinsa mukaisesti. Liikkeen ja tuntoaistin kautta oppiminen on luontaista monille lapsille, jotkut taas oppivat nähdessään, toiset kuullessaan. Tällöin mm. leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen, retkeileminen luonnossa sisältävät oppimista eri muodoissaan.

Kokemus itsestä oppijana alkaa muodostua jo lapsena. Kokemuksista puhuminen ja niiden erittelemisen, onnistumisista ja epäonnistumisista keskusteleminen auttavat lasta hahmot-

tamaan itseään oppijana. On tärkeää luoda myönteinen ilmapiiri erilaisuudelle, erilaisille ratkaisuille ja mielipiteille. Jokainen voi kokea onnistumisia omalla yksilöllisellä tavallaan.

Laulan, leikin, liikun

”Yksi pieni elefantti marssi näin, aurinkoista tietä eteenpäin. Koska matka oli hauska niin, pyysi hän mukaan yhden toverin”. Yksi elefantti marssii toisten laulaessa. Hän miettii jo kenet valitsee toveriksi. Toiset istuvat laulupenkeillä omilla paikoillaan ja odottavat jännittyneinä olenko se minä. Laulun loputtua nousee käsiä pystyyn ja pienen harkinnan jälkeen toinen elefantti liittyy marssiin mukaan. ”Yksi, kaksi – kaksi pientä elefanttia...” aikuinen koskettaa kädellään elefanteja päähän laskiessaan heitä ja sitten laulu jatkuu. Näin edetään muutama säkeistö tai koko lapsiryhmä läpi.

Myöhemmin lauluhetken jälkeen ilmestyy leikissä elefanteja jotka rakentavat itselleen kodin pöydän alle. Siellä on vuoteet peittoineen ja tyynyineen. Elefantit haluavat myös syödä. Ruokaa he valmistavat itselleen rakentelemalla duplo-legoista ja kangaspaloista ruohoa, hedelmiä ja vettä. Sitten elefantit lähtevät pitkälle matkalle. Se vie vaikeakulkaiseen vuoristoon jossa on paljon esteitä. Onneksi kotipöydän ympärillä on tripp trapp tuoleja jotka ovat ylösalaisin käännettyinä riittävän hankalia ylittää ja peräkkäin aseteltuina riittävän hankalia alittaa. Näin matka etenee kierros toisensa jälkeen kunnes on aika lähteä vessaan ja ulkoilemaan.

Päivän kulku

6:30	Päiväkoti avataan
8:15	Aamiainen
8:45 / 9:00	Ulkoilu / toimintaa sisällä
10:45 / 11:15	Tulemme sisään / menemme ulos
11:00 / 11:30	Lounas
12:00 / 12:15	Satu ja päivälepo
13:15	Leikkiä jos ei nukuta
14:30	Välipala
15:00 / 15:30	Ulkoilu
17:00 / 17:30	Päiväkoti suljetaan

Koivikon aukioloaika vaihtelee vuosittain 6:15-17:30 välillä riippuen lasten päivittäisestä hoidontarpeesta.

Oppimisympäristö

Hyvä oppimisympäristö on selkeä. Ympäristön selkeys luo myös esteettisyyttä. Tavaroilla on oma paikkansa ja välineet ovat lasten saatavilla. Rakennamme ympäristöä siten, että lapsen on helppo hahmottaa ympäristöään. Lapsi tietää mitä välineitä on saatavilla ja missä niiden paikat ovat. Tätä helpotamme kuvittamalla ympäristöä. Hyllyihin, kaappeihin ja tavaralaatikoihin kiinnitetyt kuvat auttavat ympäristön hahmottamisessa. Kaikkien lelujen ei kuitenkaan tarvitse olla samalla kertaa saatavilla. Aikuisen tehtävänä on vaihdella välineistöä.

Oppimisympäristön arvioinnissa seuraamme lasten toimintaa, sitä miten lapsi toimii ja tekee. Kun lapsi on sitoutunut valitsemaansa toimintaan ja on levollinen, oppimisympäristö on toimiva.

Lapsi oman elämänsä vaikuttajana

Tavoitteenamme on luoda ilmapiiristä kiireetön, myönteinen ja lasta kunnioittava. Lapsen motivaatiota herättelemme aikuisen johdolla. Aikuisen tehtävänä on olla herkkänä kuulemaan lasten innostus ja kiinnostus ja tarttua siihen. Tämän pohjalta voimme tilanteen mukaan johdatella joko yksittäisen oppimistilanteen tai pidempiaikaisen teeman. Myös aikuisen luovan otteen säilyminen on tärkeää lapsilähtöisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Tarjoamme lapselle aikaa. Toiminnassa olevaa väljyyttä, keskusteluaikaa on oltava kaikenikäisten lasten kanssa. ”Joutilaat aikuiset” vetävät puoleensa. Pyrimme siihen, että lasten kanssa ollessamme olemme todella heidän käytettävissään, emmekä keskity silloin esimerkiksi suunnitteluun.

Ryhmän lapsille asetetut tavoitteet auttavat luomaan toiminnasta lapsilähtöistä, vaihtelevaa ja ajanmukaista. Perinteen siirtäminen tietoisesti tekee esimerkiksi vuosittaisten toistuvien pääsiäisaskartelujen tekemisestä mielekkään.

Toimintatavat

Pienen ryhmän edut

Tapamme toimia perustuu pienryhmätyöskentelyyn. Tavoitteenamme on toimia pienissä toiminta- ja leikkiryhmissä. Tällaisessa ryhmässä lapsen on helpompi opetella elämää ja yhdessä toimimista. Kun ulkoilu ja sisällä tapahtuvat toiminnot tehdään porrastaen, on kaikilla enemmän tilaa toimia ja lapsen on helpompi harjoitella elämän perusasioita. Lapsi oppii toisen huomioonottamista ja ryhmässä toimimista, hän voi kokeilla ja tutkia, leikkiä ja oppia. Pienryhmässä lapsi myös oppii asettamaan pienimuotoisia tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan omaa oppimistaan. Edistynyt lapsi voi myös auttaa ja toimia kannustavana esimerkkinä lapselle joka vasta harjoittelee taitoa.

Pienemmässä ryhmässä jokainen lapsi saa enemmän aikuisen huomiota ja ohjausta.

Isompien lasten kanssa toiminta perustuu erilaisiin teemoihin. Toisinaan aihe voi olla lyhytkestoinen ja toisinaan vaikka koko vuodenkin jatkuva. Toiminta saa usein alkunsa lasten kiinnostuksesta tai ideasta. Lapset osallistuvat suunnitteluun ja toteutukseen. Joskus esimerkiksi jokin yksittäinen leikki tai askartelu on kimmokkeena projektille. Myös esimerkiksi retket ja sadut voivat olla toiminnan lähtökohtana. Mitä isommista lapsista on kyseen pidempiaikaisia teemoja he jaksavat viedä eteenpäin. Aikuisen tehtävänä on huolehtia, että kehitystarpeet tulevat huomioiduksi. Arvioinnissa lapset ovat itse mukana.

Pienten lasten osalta toiminta on usein juuri tässä hetkessä tapahtuvaa. Toiminta toteutuu leikkeinä ja taitojen harjoitteluna. Vaatimuksena aikuiselle onkin pysyä herkkänä huomaamaan lasten tämän hetken tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Pieni lapsi ei osaa vielä ilmaista itseään puheella joten häntä kuuntelemme kaikilla aisteilla. Leikin ohjauksen keinoin on antoisaa herättää lapsia huomaamaan uusia asioita ja kiinnostumaan niistä.

Erilaisiin toimintahetkiin, projekteihin ja teemoihin sisällytetään eri sisältöalueita. Konkreettisuus toiminnassa ja oppimisessa on keskeistä. Esimerkiksi jos tutustumme väreihin, kokeilemme miten perusväreistä sekoittamalla tulee uusia värejä. Matemaattisiin käsitteisiin voimme tutustua liikkumalla, luonnosta kerättyjä materiaaleja lajittelemalla, laskemalla ja vertailemalla. Leipomisessa tutustumme mittayksiköihin, laskemme esimerkiksi kananmunia ja leivomme erilaisia muotoja.

Tuemme lapsen oppimista ja kasvua kunkin lapsen tarpeiden mukaan. Lapsen havainnointi ja vanhempien kanssa käytävät keskustelut toimivat pohjana lapsen kasvun tukemisessa. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutussuhde lasten, vanhempien ja henkilökunnan välillä on tärkeää lapsen kasvun tukemisen onnistumiselle. Lapsesta tehtyjä havainto-

ja ja huomioita vaihdetaan päivittäin tapaamisissa ja erikseen sovituissa keskusteluissa. Havaintojen kirjaaminen on tärkeää lapsen kehityksen arviointia ja tukemista ajatellen. Myös lapsen töitä ja valokuvia kerätään lapsen kasvun kansioon. Yhdessä lapsen kanssa koottujen kasvun kansioden avulla niin lapsi itse kuin hänen kasvuaan tukevat aikuiset voivat seurata lapsen kehitystä.

Lapsiryhmän tavoitteet kumpuavat ryhmän lasten havaituista kehitystarpeista.

Perushoito ja arjessa oppiminen

Pienten lasten päivään mahtuu monia siirtymä- ja perushoitotilanteita. Niiden merkitys on suuri oppimisen kokonaisuuden kannalta. Esimerkiksi pukemistilanteessa ei ainoastaan ole tavoitteena lapsen saattaminen ulkoiluun vaan siinä harjoitteleminen myös asioiden ja kehonosien nimeämistä, tutustumme lukukäsitteisiin yksi ja kaksi, keskustelemme luonnonilmiöistä ja niiden vaikutuksesta vaatekukseen, kannustamme lasta harjoittelemaan pukemista itse, laskemme nappeja, kuuntelemme vetoketjun tai neppareiden ääniä, harjoitteleminen odottamista jne. Kaikki perushoitotilanteet – ruokailu, lepo, wc-toiminnot, pukeminen, riisuminen - sisältävät edellä mainitun kaltaisia elementtejä jotka edellyttävät meiltä aikuisilta herkkää tuntumaa lasten maailmaan. Ne ovat myös tilanteita joissa lapsi ja aikuinen kohtaavat henkilökohtaisella tasolla, silmiin katsomalla, koskettamalla ja hymyilemällä.

Aikuisen toiminta ja ammatillinen kehittäminen

Päiväkoti Koivikossa ajattelemme, että aikuisen tehtävä on olla sisäisesti aktiivinen, tarkkaavainen, herkkä kuulemaan lasta. Aikuisen toiminta näyttäytyy ulospäin passiivisempänä, sillä aikuinen antaa tilaa lapsen ajattelulle ja mahdollisuuden kokeilla omia kykyjään. Aikuinen on läsnä ja saatavilla, tukemassa lasta siinä tilanteessa, kun hän ei vielä itsenäisesti selviydy, mutta onnistuu aikuisen ohjauksella. Tässä tarvitaan aikuiselta hyvää tilanetajua. Esimerkiksi aikuinen ohjaa lasta ratkaisemaan ongelman ohjaavilla kysymyksillä tai auttaa lasta leikin alkuun.

Ammatillisuus tarkoittaa myös tilanetajua työyhteisön jäsenten kesken, jolloin kunnioitamme toisen työntekijän työskentelyä. Avoin keskustelu on edellytyksenä oppia tuntemaan työparinsa ja sopia yhteiset käytännöt tilanteisiin, jolloin tiedämme milloin annamme toisen hoitaa tilanteen lapsen kanssa rauhassa, milloin tuemme toisiamme. Silloin kun aikuisilla on selvät yhteiset toimintaperiaatteet ja sovitut käytännöt, ne luovat myös lapselle turvallisuuden tunteen.

Ammatillisuus tarkoittaa myös uskallusta tarttua ikäviin asioihin rakentavasti. Keskusteluilmapiirin työyhteisössä on oltava salliva ja myös eri mielipiteitä on hyvä olla, jotta syntyy hyvää keskustelua ja aitoa asiaan paneutumista ja pohdintaa perusteluineen. Aikuisen ratkaisukeskeinen ajattelutapa ohjaa asioista keskusteluun ja ratkaisuvaihtoehtojen etsimiseen.

3. MINÄ, SINÄ, ME – lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sopiminen

Asiakkaaksi Koivikon päiväkotiin

Toivotamme uudet perheet tervetulleeksi tutustumaan päiväkotiimme. Kun tutustumisaika on sovittu etukäteen, on myös työntekijällä mahdollisuus irrottautua lapsiryhmästä ja esitellä päiväkotiä perheelle.

Kun perhe on täyttänyt päivähoitohakemuksen, on hyvä varata aika päiväkodin johtajalta sen jättämistä varten. Tällöin vanhemmat saavat rauhallisen tilaisuuden keskustella päivähoitohakemiseen ja aloittamiseen liittyvistä asioista. Tämän keskustelun pohjalta päivä-

kodin johtaja tekee palvelusuunnitelman, johon kirjataan perheen toiveet hoitopaikan suhteen, hoidon tarve sekä muut hoitopaikan valintaan liittyvät asiat.

Kun lapsen päivähoito alkaa päiväkodissamme

Päivähoidon alkaessa toivomme, että vanhemmat voisivat järjestää keskusteluajan päiväkodilla ennen päivähoiton aloitusta, jolloin voimme yhdessä keskustella perheen odotuksista ja toiveista sekä vanhemmat voivat kertoa lapsestaan. Päivähoidon aloituksen onnistumisen kannalta tärkeitä asioita tietää ovat esimerkiksi lapsen päivärytmi ja rutiinit levolle mennessä, mistä asioista lapsi pitää, miten hän suhtautuu pettymyksiin, mikä lasta lohduttaa ikävän sattuessa. Myös niistä tunteista, joita lapsen päivähoiton aloitus vanhemmissa herättää, voidaan yhdessä jutella.

Päivähoito alkaa tutustumisjaksoilla vanhemman seurassa. Tutustumisjakson pituus riippuu lapsesta ja perheen tilanteesta. Ensimmäisinä päivinä lapsi tulee usein vanhempansa kanssa leikkimään ja tutustumaan päiväkotiin, aikuisiin ja lapsiin. Pikkuhiljaa lapsi harjoittelee päiväkodissa oloa yksin.

Päiväkodin tiloihin ja toimintatapoihin voidaan tutustua myös ryhmissä, silloin kun lapsia aloittaa samaan aikaan enemmän, kuten yleensä syksyllä käy. Näin vanhemmat myös tutustuvat toisiinsa ja he voivat yhdessä jakaa ajatuksia.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen ja vanhempien sekä henkilökunnan kesken. Lapsi osallistuu varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan oman ikätasonsa mukaan. Lapsen toiveita ja ajatuksia kartoitetaan esimerkiksi keskustellen, haastatellen, leikkien tai tarinoiden kautta. Vanhemmilta päiväkodin henkilökunta saa arvokasta tietoa lapsen kehityksen kulusta sekä lapsesta kotona. Vuoropuhelu vanhempien ja henkilökunnan kesken luo pohjaa luottamukselliseen suhteeseen henkilökunnan ja vanhempien välillä, joka heijastuu myös suhteessa lapseen. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa yhdistyy lapsen, vanhempien ja henkilökunnan näkemykset lapsen kehityksestä, tavoitteista ja tuen tarpeesta.

Lasten ajatuksia hyvästä päiväkodista

”Ulkoilevat aikuiset ovat kivoja.”

”Sellainen missä ei kukaan kiusaa.”

”Pidetään kaikkien lasten synttärät.”

”Kaikki on tuttua; on kauan samassa paikassa.”

”Sellainen, jossa saa leikkiä.”

”Sellainen, jossa on kaksi autoa, helikopteri, joka laskeutuu”

”Kitarat ovat kivoja.”

”Sellainen, jossa on iso piha, kiipeilyteline ja kavereita; millaisia aikuisia tahansa.”

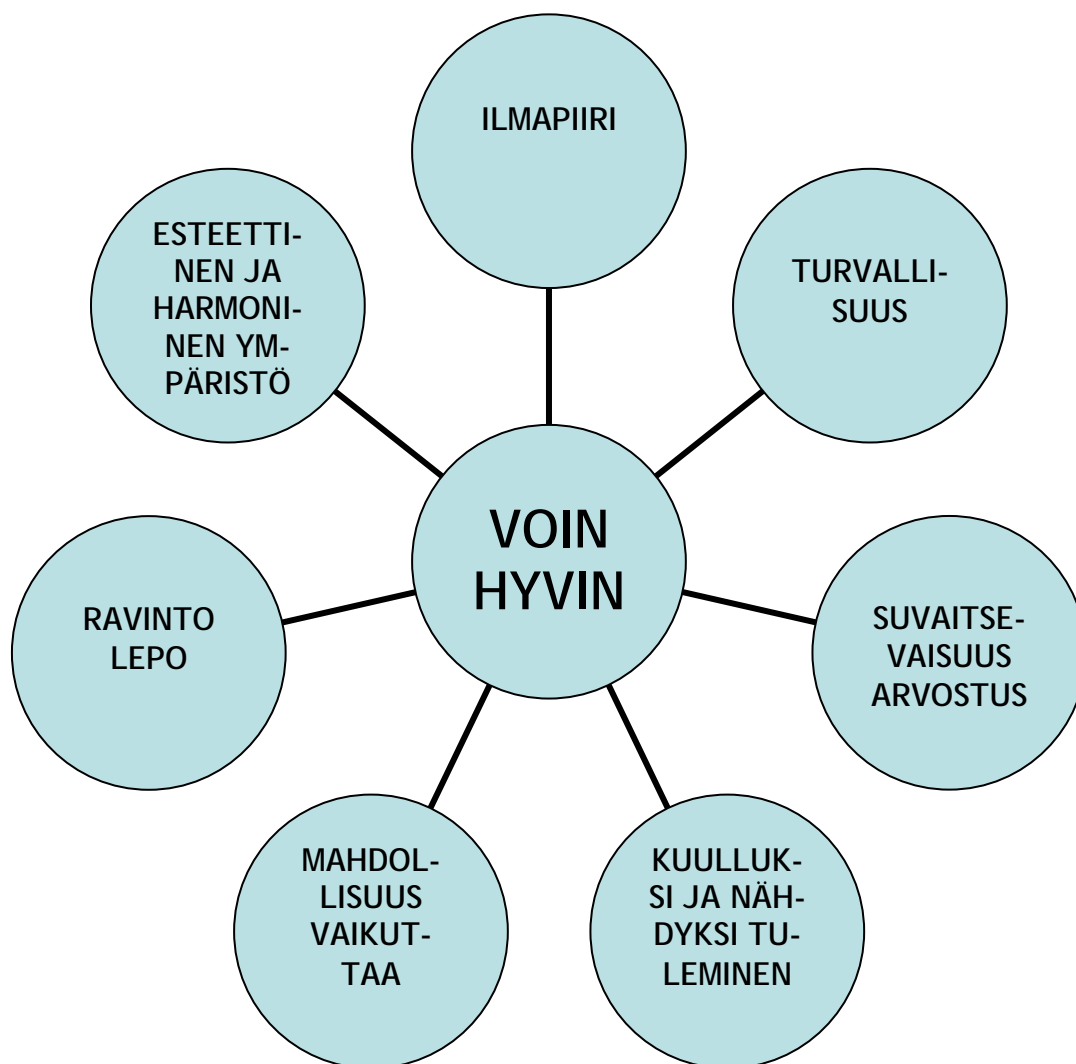
”Lelupäivä on lempipäivä.”

”Siellä on hyvä kuuntelurauha; tehdään kaikenlaista.”

”Jokainen päivä olisi niin kuin elämä.”

Minun on hyvä olla

Lapsen kasvu ja siihen liittyvät kysymykset

Huomataan eri-ikäisten lasten kehityshaasteet ja vanhempien kanssa keskustellen etsitään niihin yhteisiä arjen ratkaisuja. Vanhemmat tuntevat lapsensa tarpeet ja päiväkodin aikuisten kanssa keskustellen löydetään yhteiset toimintamallit. Päiväkodissamme yhtenä työntekijänä toimii alueellinen erityislastentarhanopettaja (alue-elto). Hänen ammattitaitonsa on myös käytettävissä tarpeen mukaan. Tarvittaessa alue-elto osallistuu myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan.

Alue-elto osallistuu lapsiryhmien toimintaan yhtenä aikuisena, leikkii, pelaa ja suunnittelee ja ohjaa toimintaa yhdessä ryhmän henkilökunnan kanssa. Ryhmän tarpeista riippuen, alue-elton työmäärä ryhmässä vaihtelee satunnaisista käynneistä viikoittaiseen työskentelyyn.

Jos huoli on herännyt

Jos vanhemmilla tai päiväkodin työntekijöillä on herännyt jokin huoli lapsen kehityksessä, siitä keskustellaan yhdessä. Alue-elto voidaan pyytää mukaan keskusteluun. Lapsen tuen tarve voi olla tilapäistä ja yhteisin suunnitelmin voimme tukea lasta kehityksessään. Toisinaan pohditaan yhdessä tutkimuksiin hakeutumisen tarvetta ja lapsen tarvitsemaa tukea ja kuntoutusta.

Mitä tukea lapsi voi saada

Vuosittain laadimme toiminnalle rakenteet ja perustan, jolloin huomioimme lapsiryhmän ja yksittäisen lapsen tarpeet, teemme tarvittavia muutoksia oppimisympäristössä ja suunnittelemme tarvittavat toiminnan rakenteet ja apuvälineet lasten tarpeita vastaaviksi. Rakenteita ovat mm. pienryhmissä työskentely sekä viittomien ja kuvien käyttö puheen oppimisen ja ilmaisun tukena.

Monikulttuurisuus

Päiväkodin toiminta ja opetus

Työtämme ohjaa ajatus tasavertaisuudesta ja lapsen oikeudesta tulla kuulluksi ja ymmärretyksi. Leikin ja opetuksen kautta lapset oppivat sosiaalisuutta, suomalaisia tapoja ja kulttuuria.

Puheen ja ymmärryksen apuvälineenä käytämme kuvia helpottamaan ajan- ja paikan määrittämistä sekä esineiden ja asioiden nimeämistä. Näitä ovat esimerkiksi viikko- ja päiväjärjestys, satu-, laulu- ja lorukortit, merkityt tavaroiden paikat, piirroksiset toiminnassa. Käytämme puheen tukena myös tukiviittomia.

Arkitilanteissa pidämme tärkeänä aikuisen puheen selkeyttä, sanojen toistamista oikealla tavalla sekä lisäkysymysten esittämistä. Keskusteluissa odotamme lapsilta sanallisia vastauksia sen sijaan että tyytyisimme pelkkiin eleisiin.

Kerran viikossa kokoontuu pienryhmäkerho jossa teemme vuorovaikutusharjoituksia ja leikimme erilaisia leikkejä.

Yhteistyö vanhempien kanssa

Käytämme tulkkia tarvittaessa keskusteluissa vanhempien kanssa. Selvitämme toisen kulttuurin erityispiirteitä ja päivittäisiä tapoja, jotka otamme huomioon jatkossa. Kannustamme perheitä tuomaan tietoa omasta kulttuuristaan päiväkotiin. Esimerkiksi Koivikossa on ollut kurdivaatteiden, ruokien sekä musiikin esittelyä. Saamme vanhemmilta tietoa heidän kulttuuristaan ja omasta puolestamme välitämme suomalaista kulttuuria.

Päivittäin huomioimme vanhemmat, puhumme selkeästi ensisijaisesti suomen kieltä. Varmistamme viestien ymmärtämisen ja avustamme esim. kyselyiden ja lomakkeiden täyttämässä.

Kielitaidon kartoitus ja seuranta

Erilaisten testien, havaintojen ja vanhempien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta teemme suomi toisena kielenä oppimisen- eli S2-suunnitelman lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Apunamme monikulttuuristen perheiden asioissa ovat, S2-lastentarhanopettaja, alue-elto, puheterapeutti, koulupsykologi ja tulkki.

Vuosittain valitsemme henkilökunnastamme S2- vastuuhenkilön, joka käy alueen kouluksissa sekä pitää yllä keskustelua ja toimintaa suomenkielen oppimisen osalta.

Esiopetusvuonna puheterapeutti arvioi tarvittaessa lapsen kielitaitoa koulun aloittamista ajatellen.

4. ESIOPETUS KOIVIKOSSA

”Olen oppinut vähän lukemaan ja tukemaan ystäviä.”

”Minua jännitti hirveästi tulla eskariin, mutta kouluunmeno jännittää vain vähän. Ollaan käyty jo koululla ja se on tuttu.”

Helsingissä noudatetaan 31.1.2005 päivättyä Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Koivikossa toteutetaan maksutonta esiopetusta aina tarpeen mukaan. Esiopetusikäiset toimivat rinnakkain nuorempien lasten kanssa, mikä antaa mahdollisuuden erilaiseen leikkiin ja samalla hyvän esimerkin pienemmille, unohtamatta hoivaamisen merkitystä esiopetusikäiselle.

Toiminnan sisältö muotoutuu vuosittain ryhmän rakenteen, lasten tarpeiden, vahvuuksien ja kiinnostusten mukaan.

Pidämme tärkeänä ryhmäytymistä, kykyä toimia erilaisissa pienryhmissä ja erilaisten aikuisten kanssa. Erilaisuuden hyväksyminen, erilaisten oppijoiden tukeminen ja toisen auttaminen tapahtuu luontevasti arjessa.

Esiopetusikäisille lapsille järjestetään turvallisuuskoulutusta yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (leops) on jatkumoa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmalle ja lapsen kehityksen tukemiselle ja seurannalle. Esiopetuksessa tuemme lapsen omaa oppimaan oppimista ja oppimisensa arviointia. Lapsi oppii asettamaan pieniä, konkreettisia tavoitteita oppimiselleen, kuten esimerkiksi, että uskallan vastata aamupiirissä tai opin kirjaimia ja numeroita. Päiväkoti Koivikossa lapsen esiopetuksen suunnitelmaa laadittaessa lapsen kanssa keskustellaan etukäteen, pohditaan esimerkiksi mitä hän haluaisi oppia, missä hän on hyvä ja mitä hänen pitäisi harjoitella. Vanhemmat ja esiopetuksen opettaja yhdessä sopivat lapsen esiopetukselle asetettavista oppimisen ja kasvun tavoitteista, tuen tarpeista sekä yhteistyön muodoista. Keväällä lapsi osallistuu arviointikeskusteluun, jolloin keskustellaan lapsen oppimisesta ja saavutuksista esiopetusvuoden aikana.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmasta tarpeelliset osat siirtyvät kouluun vanhempien luvalla esiopetusvuoden jälkeen.

Omalla suunnittelullamme ja toiminnallamme pyrimme edistämään:

- esioppilaiden käden taitoja,
- kykyä tehtävien loppuun saattamiseen,
- malttia antaa työrauha jokaiselle,
- itsekontrollia niin, että hän pystyy huomaamaan omia vahvuuksiaan
- ja niin, että hän oppii erottamaan ohjeesta itseään koskevan aineksen ja toteuttamaan sen

Oppilashuolto

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä alueellisena että päiväkotitasoisena toimintana. Alueellisen oppilashuollon tarkoituksena on luoda yhteistyöverkko ja foorumi alueen lasten tarpeiden huomaamiseksi. Päiväkodissa oppilashuollon tarkoituksena on turvata yksittäisen lapsen esiopetusvuoden ja kouluun siirtymisen aikaa.

Toimintakauden alussa esiopettaja keskustelee kaikista esiopetusikäisistä lapsista yhdessä alueellisen erityislastentarhanopettajan ja päiväkodin johtajan kanssa.

Oppilashuollossa yhteistyötä tehdään tarpeen mukaan alueellisten koulupsykologien, puheterapeuttien sekä muiden lasta tutkivien tahojen kanssa.

Päiväkodin oppilashuollon tarkoituksena on myös huolehtia oppimisympäristön turvallisuudesta sekä lasten turvallisuuteen liittyvistä asioista retkien ja lapsen päiväkotimatkojen aikana.

Alueellista oppilashuoltoa toteuttavat päivähoitoalueen päällikkö, kiertävä erityislastentarhanopettaja, s-2 opettaja, koulujen rehtorit, terveydenhoitaja, perheneuvolan työntekijä ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

Perusopetuksen kanssa tehtävä yhteistyö

Teemme paljon retkiä tutustuen Helsinkiin ja sen tarjoamiin palveluihin, alkaen oman alueen mahdollisuuksista.

Teemme yhteistyötä oman alueen kouluverkon kanssa. Lapset tutustuvat Käpylän ala-asteen Kumpulän sivukouluun vierailujen ja yhteisten tapahtumien muodossa. Syksyisin koulun alettua tulevat uudet ekaluokkalaiset kertomaan kokemuksiaan koulun alkamisesta. Heillä on mukanaan kirjoja ja muita koulussa tarvittavia välineitä joita he esittelevät eska-reille. Yhteistyön muodot sovitaan vuosittain. Tapahtumia voivat olla esim. yhteinen joululaulutilaisuus koululla, leikkitapahtuma koulun pihalla, yhteinen kevätretki lähimetsässä jne. Eskarit osallistuvat pienissä, muutaman lapsen ryhmissä oppitunnille. Silloin vastavasti tulee oppilaita koulusta päiväkotiin eskarituokiolle.

Esiopetusvuoden päätteeksi lapsi saa osallistumistodistuksen.

(Yhteistoimintasuunnitelma ja osallistumistodistus liitteenä)

5. ARVIOINTI

Lapsen toiminnan arviointi

Arvioinnin lähtökohtana on koko kasvatustapahtuma, joka muodostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Lasta ja lapsiryhmää havainnoimalla ja dokumentoimalla saamme tietoa lasten ajattelusta, leikeistä, kiinnostuksen kohteista, heitä askarruttavista asioista ja kehityksestä. Niitä tutkimalla ja yhteisillä keskusteluilla voimme arvioida toimintaa ja asettaa sille uusia tavoitteita.

Esimerkiksi lasten ollessa innostuneita harjoittelemaan leikkaamista, luomme siihen mahdollisuudet. Joskus harjoitteluvaihe voi olla hyvin intensiivinen ja tuotosta olla paljonkin. Tällöin aikuisen tehtävänä on miettiä, miten saada onnistuminen näkyväksi. Esimerkiksi saksilla tehdystä paperisilpusta voidaan tehdä yksi iso yhteinen paperikollaasi

Oppimisympäristön arvioinnissa tarkastelemme lasten mahdollisuuksia monipuoliseen omaehtoiseen toimintaan, liikkumiseen ja pitkäkestoiseen leikkiin. Esimerkiksi kun lapset yrittävät hyppiä leikkipöydältä, etsitään kiipeilyn ja hyppimisen harjoittelulle turvallinen ja luvallinen paikka.

Toimintakaudelle asetetaan ryhmän lasten kehityksen näkökulmasta tavoitteita. Toiminnan suunnittelu tapahtuu isompien lasten ryhmissä etukäteen. Käytössä on viikkolukujärjestys. Arvioinnissa käytetään hyödyksi dokumentoituja suunnitelmia ja lasten töitä.

Pienempien lasten kanssa suunnittelussa huomioidaan suurempia kokonaisuuksia ja lasten kehityksellisiä tarpeita. Mitä pienemmästä lapsesta on kysymys, sitä enemmän toiminta perustuu lapsen innostukseen ja kiinnostukseen hetkessä. Näin dokumentointi toimin-

nasta tapahtuukin useimmiten jälkikäteen kirjaten. Aikuisen tehtävänä on huolehtia monipuolisista mahdollisuuksista ja olla herkkänä lapsen kiinnostukselle.

Pyrimme löytämään lapsen onnistumiset ja käyttämään niiden voimaa. Onnistumisilla on tapana kertautua. Esimerkiksi pukeutumistilanne, siitä saatu palaute ja hyvä mieli, saattavat kantaa seuraavallakin kerralla.

Tiimin ja työyhteisön toiminnan arviointi

Koivikon toiminnan arviointi- ja suunnittelukäytäntöjä ovat yhteiset kehittämispäivät, kehittämisillat, tiimipalaverit kerran viikossa sekä koko työyhteisön viikkopalaveri. Lisäksi pidämme yllä käytäntöjen arviointi keskusteluja tarpeen ja tilanteen mukaan. Olemme kasvaneet tekemään työtämme tavalla, joka pitää yllä jatkuvaa pohdintaa ja keskustelua parhaiden käytäntöjen löytämiseksi.

Tiimin merkitys ja vahvuus on siinä, että voimme yhdessä miettiä asioita. Jokaisella tiimin jäsenellä on omat vahvuutensa. Kasvatus- ja oppimistilanteista jokainen tekee oman arviionsa ja yhdessä kerätty palaute kantaa.

Isompien lasten ryhmässä Kissan kulmassa on käytössä kuukausisuunnittelualusta, johon ryhmän kasvattajat merkitsevät tulevat tapahtumat. Arviointi tehdään yhdessä tiimipalaverissa.

Muumilaakson suunnittelu tapahtuu enemmän päivittäisten tarpeiden ja tilanteiden pohjalta. Valmius muuttaa suunnitelmaa on koko ajan olemassa. Arviointi tapahtuu välittömästi tilanteiden jälkeen sekä tiimin omissa palaverissa.

LIITTEET Esiopetuksen toimintasuunnitelma
Koivikon lelusäännöt
Yhteistoimintasuunnitelma
Todistus osallistumisesta esiopetukseen

Toimintayksikkö Verksamhetsenhet Vallila-Vanhakaupunki päivähoitoalue		Toimintakausi Verksamhetsperiod 2006-07
Päiväkoti Daghem Koivikko		
Osoite Adress Väinö Auerinkatu 1, 00560 Helsinki, PL 56771, 00099 Helsingin kaupunki		
Puhelin Telefon 310 52626	Telefax 52 627	
Sähköpostiosoite E-postadress pk.koivikko@hel.fi		
ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMAN (ts) KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN	Päivämäärä jolloin ts on käsitelty ja hyväksytty henkilökunnan kokouksessa Datum, då vp behandlats och godkänts på personalens möte 25. 10. 2006	Päivämäärä jolloin ts on lähetetty alueen päivähoidosta vastaavalle Datum då vp sänts till den som ansvarar för dagvården på området 26. 10. 2006
BEHANDLING OCH GODKÄNNANDE AV VERKSAMHETSPLANEN (vp)	Lasten ja vanhempien osuus suunnittelussa Barnens och föräldrarnas andel i planeringen Vanhempainillan ryhmätyö, lasten haastattelut, leopsin yhteydessä sovitut asiat.	
	Päiväkodin johtajan allekirjoitus Underskrift av daghemmets föreståndare	Alueen päivähoidosta vastaavan allekirjoitus ja päivämäärä Datum och underskrift av den som ansvarar för dagvården på området

1 YKSIKÖKOHTAISET KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT MAKSUTTO-MASSA ESIOPETUKSESSA DE PRAKTISKA ARRANGEMANGEN I ENHETEN FÖR DEN AVGIFTSFRIA FÖRSKOLEUNDERVISNINGEN	Miten ja millaisissa ryhmissä esiopetus päiväkodissa järjestetään? På vilket sätt och i hurudana grupper ordnas förskoleundervisningen på daghemmet?		Ryhmäkoko Gruppstorleken
	☐ 1 Ryhmässä jossa on vain esiopetuslapsia I grupp med enbart barn i förskoleundervisning		
	☒ 2 Ryhmässä jossa on 3 – 6-vuotiaita lapsia I grupp med 3 – 6-åriga barn	Joista 6-vuotiaita lapsia Varav 6-åriga barn 20 lasta joista 10 esiopetusikäistä	
	☐ 3 Ryhmässä jossa on 1 – 6-vuotiaita lapsia I grupp med 1 – 6-åriga barn	Joista 6-vuotiaita lapsia Varav 6-åriga barn	
Esiopetuksen toiminta-aika päiväkodissa Verksamhetstiden för förskoleundervisningen på daghemmet 9-13			
Erittäistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten esiopetuksen järjestelyt Arrangemangen i förskoleundervisningen för barn som kräver speciellt stöd och speciell uppföstran			
Maahanmuuttajataustaisten lasten esiopetuksen järjestelyt Arrangemangen i förskoleundervisningen för barn med invandrarbakgrund			
6-vuotiaat 6-åringar	Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat lapset Barn med förlängd skolplikt	Koululyykkäyksen saaneet lapset Barn som fått uppskov med skolan	
Toimikauden alussa käydyt päiväkodin oppilashuoltoon liittyvät keskustelut koskien esiopetukseen tulevia lapsia (keskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, esiopetuksesta vastaavat opettajat ja kelto) Elevvårdsdiskussioner i början av terminen om barn som skall börja i förskola (i diskussionerna deltar daghemsföreståndare, lärare som ansvarar för förskoleundervisningen och ambulerande barnträdgårdslärare)			Keskustelun päivämäärä Datum för diskussionen
Keskustelua alue-elton kanssa käyty toimintakauden alusta alkaen.			22.9.06
Huolenharmaat kartoitus viikolla 44.			29.9.06

Oppilashuoltoon liittyvät yhteistyökumppanit (nimetään alueen kelto, s-2 opettaja, lähikoulujen rehtorit, terveydenhoitaja, perheneuvolan työntekijä ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä)
Samarbetspartners i elevservicen (uppge områdets ambulerande specialbarträdgårdslärare, s-2 lärare, rektorena i närbelägna skolor, hälsovårdaren, barnrådgivningens arbetare och barnskyddets socialarbetare).

Keijo Räikkönen, päivähoidoalueen päällikkö, puheenjohtaja; Sirpa Juuri, päivähoidoalueen päällikkö, varapuheenjohtaja; Saija Juusti, pk Susanna, Ensio-verkosto; Anne Saariniemi, pk Viola, Ensio-verkosto; Päivi Jormakka, kiertävä erityislastentarhanopettaja, PAKAP; Mirva Sahin, kiertävä erityislastentarhanopettaja, PAVAV; Marja-Liisa Puskala-Posti, S2-erityislastentarhanopettaja; Anna-Liisa Tuominen, terveydenhoitaja, Kallion neuvola; Anna Tynell, terveydenhoitaja, Vallilan neuvola varahenkilö Raija Tauriainen, terveydenhoitaja, Koskelan neuvola; Marja-Leena Nenonen, sosiaalityöntekijä; Jari Pykäläinen, johtava leikkipuisto-ohjaaja; Ritva Silander, psykologi; lisäksi yhteistyötä Koskelan ala-aste Milja Mäntynen, Käpylän ala-aste Jukka Tolvanen, Yhtenäiskoulu Marketta Liukko-Hollmerus.

Esiopetuksesta tällä toimintakaudella vastaavat opettajat Lärare som denna verksamhetsperiod ansvarar för förskoleundervisningen

Marja Stranius ja Anita Sarjamo.

Muu henkilökunta Övrig personal

Sonja Lindholm lastenhoitaja ja Maija Partanen erityisavustaja.

2
TOIMINTA-
PERIAATTEET

VERKSAMHETS-
PRINCIPER

Yksikkökohtaiset esiopetuksen toimintaperiaatteet (mihin toimintaa painotetaan?) Enhetens verksamhetsprinciper för förskoleundervisningen (var ligger tyngdpunkten i verksamheten?)

Koivikon esiopetuslapset ovat toimineet ryhmässä ja päiväkodissa pitkään, uusia lapsia kolme, joista kahdelle päiväkotikiertäjä tuttu. Ryhmytyminen on helppoa ja sosiaaliset suhteet hyvät. Pyritään retkeilemään mahdollisimman paljon, mikä merkitsee yhtä retkipäivää viikossa. Harakan koko päivän retki toteutettiin heti elokuussa. Liikuntaretket Annalan kentälle. Liikennekasvatus Auroran liikennepuistossa, luistelu Oulunkylän tekojäällä. Järjestetään erilaisia vierailuja päiväkotiin esim. kansainvälisyyskasvatus ja alueellisen matematiikka painotuksen puitteissa.

Ryhmässä on erityislapsia ja kuvallinen ilmaisu ja tukiviittomat ovat kaikkien lasten käytössä. Erilaisuuden hyväksyminen ja toisten auttaminen ovat luontevasti mukana päivittäin.

Ryhmässä on seitsemän liikunnallista poikaa. Liikunta ja joukkuepelit vahvasti mukana toiminnassa.

Toiminnan toteutuksessa huomioidaan:

- kädentaidot
- tehtävän loppuun saattaminen
- työrauha jokaiselle
- erilaisten oppijoiden huomaaminen
- omien vahvuksien huomaaminen
- keitetään neuvoja ja kuunnellaan yleistä ohjetta.

Käytännön toiminta (Kuvaus siitä miten käytännössä toimitaan periaatteiden suuntaisesti ja millaisia pedagogisia ratkaisuja yksikössä annettavassa esiopetuksessa noudatetaan)

Verksamheten i praktiken (En beskrivning över hur man i praktiken arbetar i enlighet med principerna, och hurdana pedagogiska lösningar som tillämpas i förskoleundervisningen)

Käytetään päiväkodin sisä ja ulkotiloja porrastaen. Suunnitellaan viikon runko niin, että kädentyöt ja tukiviittomia vaativat toiminnot toteutetaan niinä päivinä, jolloin alue-elto on ryhmässä.

Toimintaa toteutetaan projektiperiaatteella ja samaa asiaa käydään läpi eri aistien kautta. Kiinteä retkipäivä. Lähiympäristön liikunta-palveluiden hyödyntäminen.

	<p>Kodin ja päiväkodin välinen yhteistyö (vanhempainillat, muu tiedottaminen, vanhempien vaikutusmahdollisuudet) Samarbete mellan hemmet och daghemmet (föräldrakvällar, övrig information, föräldrarnas möjligheter att påverka)</p> <p>Esiopetusikäisten oma vanhempanilta 21.9, ryhmätyönä esiopetustavoitteita, koko talon vanhempainilta, Leops-keskustelut, hakutilanteet.</p> <p>Vanhempia rohkaistaan pitämään puhelimitse yhteyttä ja varataan keskusteluaikaa tarpeen mukaan.</p> <p>Vanhemmat voivat seurata kuukauden suunnitelmaa ilmoitustaululta.</p>	
<p>2 TOIMINTA-PERIAATTEET (jatkuu) VERKSAMHETS-PRINCIPER (fortsätter)</p>	<p>Varhaiskasvatuksen ja koulun välinen yhteistyö (yhteistoimintasuunnitelma, joka sisältää yhteistyön tavoitteet ja suunnitelman) Samarbetet mellan förskolepedagogiken och skolan (samarbetsplan, som omfattar målsättningarna för samarbetet och en samarbetsplan)</p> <p>Käpy-ryhmän kokouksissa sovitaan alueen toiminnasta.</p> <p>Alueelliset tavoitteet: Leopsin siirrot, yhteistyöluokat, kehittämishankkeiden huomioiminen.</p> <p>Yhteistyö Kumpulan sivukoulun kummiluokan kanssa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koululaisten vierailut päiväkodissa vko 47. - Esikoululaiset käyvät pienryhmissä koulussa tammi-helmikuun aikana. -Yhteinen tapaaminen keväällä. 	<p>Suunnitelman päivämäärä Datum för planen 12.9.06</p>
	<p>Muut yhteistyötahot Övriga samarbetspartners</p> <p>Marjalan päiväkotit, jonka kanssa esiopetuksen suunnittelua tehdään yhteistyössä. Koivikon ja Marjalan päiväkodit muodostavat hallinnollisesti yhden kokonaisuuden. Molemmilla ryhmillä on kuitenkin omat toimintasuunnitelmat ryhmän tarpeista katsoen.</p>	

<p>3/A YKSIKÖN KEHITTÄMIS-KOhteET ESI-OPETUKSESSA</p>	<p>Kehittämiskohde Föremål för utveckling</p> <p>Liikunnan toteuttaminen pienissä tiloissa. Lähiympäristön liikuntapalveluiden hyödyntäminen.</p>			
<p>FÖREMÅL FÖR UTVECKLING I ENHETEN</p>	<p>Miksi juuri tämä on valittu kehittämisen kohteeksi? Varför har just detta valts som föremål för utveckling?</p> <p>Ryhmässä seitsemän hyvin liikunnallista ja aktiivista poikaa.</p>			
<p>3/B KEHITTÄMIS-KOhteESTA JOHDETUT TAVOITTEET</p> <p>MÅLSÄTTNINGAR SOM HÄRLETTAS FRÅN FÖREMÅLET FÖR UTVECKLING</p>	<p>- vahvistaa keskittymistä, oppimista ja myönteistä minäkuvaa liikunnan avulla</p> <p>- kehittää päiväkodin omaehtoisen liikunnan mahdollisuuksia</p>			
<p>Mitä on tehtävä tavoitteen saavuttamiseksi? Vad bör göras för att uppnå målet?</p>	<p>Toteutus/aikataulu Förverkligande/tidtabell</p>	<p>Toteuttamisen vastuuhenkilöt Ansvarspersoner för genomförandet</p>	<p>Tavoitteen onnistumisen kuvaajat (vaikuttavuus) Beskrivning över målsättningar man lyckats uppnå (verkningsfullhet)</p> <p>Minimitaso Miniminivå</p>	<p>Miten onnistuminen parhaimmillaan näkyy? Hur kommer det bäst fram att man lyckats?</p>
<p>Käytetään sisä- ja ulkotiloja porrastaen. Liikuntaretkiä lähiympäristöön. Koko henkilöstön koulutusil-ta liikuntaa</p>	<p>Liikunnan osuus mukana viikon suunnitelmassa. Tuetaan päivittäin esikouluikäisten liikkumisen tarvetta va-paassa leikissä pihalla ulkoi-</p>	<p>Ryhmän aikuiset.</p>		<p>Keskittyminen paranee, lapset kehittyvät yhteistoiminnallisessa oppimisessa, myönteinen minäkuva, viihtyvyys päivähoi-dossa paranee.</p>

<p>Arviointitapa, jolla tavoitteen toteutuminen osoitetaan</p> <p>Arvioidaan lasten toimintaa ryhmänä ja tyytyväisyyttä päiväkodin arkeen.</p> <p>Leops-keskustelu huhtikuussa: vanhempien ja lasten palaute.</p> <p>Koonti toimintakertomuksessa</p>	<p>Arviointitapa, jolla tavoitteen toteutuminen osoitetaan</p> <p>Arvioidaan lasten toimintaa ryhmänä ja tyytyväisyyttä päiväkodin arkeen.</p> <p>Leops-keskustelu huhtikuussa: vanhempien ja lasten palaute.</p> <p>Koonti toimintakertomuksessa</p>	<p>Arviointitapa, jolla tavoitteen toteutuminen osoitetaan</p> <p>Arvioidaan lasten toimintaa ryhmänä ja tyytyväisyyttä päiväkodin arkeen.</p> <p>Leops-keskustelu huhtikuussa: vanhempien ja lasten palaute.</p> <p>Koonti toimintakertomuksessa</p>	<p>Arviointitapa, jolla tavoitteen toteutuminen osoitetaan</p> <p>Arvioidaan lasten toimintaa ryhmänä ja tyytyväisyyttä päiväkodin arkeen.</p> <p>Leops-keskustelu huhtikuussa: vanhempien ja lasten palaute.</p> <p>Koonti toimintakertomuksessa</p>	<p>Arviointitapa, jolla tavoitteen toteutuminen osoitetaan</p> <p>Arvioidaan lasten toimintaa ryhmänä ja tyytyväisyyttä päiväkodin arkeen.</p> <p>Leops-keskustelu huhtikuussa: vanhempien ja lasten palaute.</p> <p>Koonti toimintakertomuksessa</p>
---	---	---	---	---

<p>4</p> <p>ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA</p> <p>FÖRSKOLE-UNDERVISNINGENS VERKSAMHETSPLAN</p>	<p>Kirjataan teemat, projektit, tapahtumat, juhlat jne. yksikön toiminnan mukaisesti</p> <p>Anrteckna temata, projekt, evenemang, fester o.d.</p> <p>Luonto ja lähiympäristö, liikunta ja terveellinen ruoka, matematiikka arjessa.</p> <p>Yhteiset retket Marjalan päiväkodin kanssa liikennekaupunkiin ja Annalan kentälle.</p> <p>Tutustutaan matikkapeleihin yhdessä Marjalan ja Koivikon eskareiden kanssa 8.11.</p> <p>Isänpäiväkahvit 10.11.</p> <p>Pikkujoulu 1.12.</p> <p>Joulujuhla, päivämäärä avoinna.</p>
--	--

<p>5</p> <p>TOIMINTASUUNNITELMAN LAATIJA</p> <p>VERKSAMHETSPLANEN UPPGJORDES AV</p>	<p>Päivämäärä Datum</p> <p>23.10.06</p>	<p>Allekirjoitus ja nimen selvennys Underskrift och namnförtydligande</p> <p>Anita Sarjamo</p>
---	---	--

Omia leluja saa tuoda päiväkotiin seuraavat asiat huomioiden:

- yksi lelu tai lelukokonaisuus (esim. nukke ja vaatteet, mielellään kassissa)
- vain turvallisia leluja
  - o ei liian pieniä, helposti irtoavia osia
- ei liian hienoja, arvokkaita ja helposti rikkimeneviä leluja
- lelut ovat omalla vastuulla, henkilökunta ei etsi kadonneita eikä vastaa rikkimenneistä leluista
  - o lapsi oppii pikkuhiljaa huolehtimaan omasta lelusta ja käsittelemään pettymyksen tunnetta jos omaa lelua ei löydy
- tuo myönteiseen yhteisleikkiin kannustavia leluja, opetellaan myös jakamista
- huomio myös päiväkodin äänimaailma – älä tuo liian kovaäänisiä mekaanisia leluja

KOULUN JA PÄIVÄKODIN YHTEISTOIMINTASUUNNITELMA

PERUSOSA (liitetään osaksi koulun tai päiväkodin opetussuunnitelmaa)

1. Nimet: koulut ja yhteistyöpäiväkodit

Käpylän peruskoulu ja Kumpulän sivukoulu

Päiväkodit: Alku, Käpylinna ja Sohvila (pääkoulu)

Isoniitty, Kesäheinä, Koivikko ja Marjala (sivukoulu)

Yhteystiedot löytyvät vuosittain päivitettävästä Käpyryhmän yhteystiedot -liitteestä, joka liitetään vuosittain tarkennettavaan toimintasuunnitelman osaan.

2. Alueen kuvaus

Alue on historiallista Helsinkiä. Kaupunki perustettiin tänne Vantaanjoen suulle vuonna 1550. Alueella vuorottelevat kerrostalo- ja omakotitalot. Puisto- ja metsäalueet ovat tyypillistä maisemaa. Alue tarjoaa monipuoliset harrastus- ja retkeilymahdollisuudet, ja lisäksi liikenneyhteydet Helsingin keskustaan ovat hyvät. Alueella on aktiivisia asukkaita, jotka muodostavat tiiviin kyläyhteisön ja ovat tarvittaessa valmiita ottamaan kantaa oman asuinalueensa, sen palvelujen ja hyvinvoinnin puolesta.

Alueen esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä tehdään myös Koskelan ala-asteen ja Yhtenäiskoulun sekä niiden alueelle kuuluvien päiväkotien kanssa. (Kts. Käpyryhmän yhteystiedot -liite vuosittain tarkennettavasta osasta.)

3. Jatkuvuus esiopetuksesta perusopetukseen

3a) Koulujen yhteisen oppilaaksioton periaatteet.

Oppilaalla on ensisijainen oikeus päästä

1. omaan lähikouluun (oppilaaksiottoalue)

2. lähimpään tarkoituksenmukaiseen kouluun harvinaisten 3. luokalta alkavien A-kielten opetuksen perusteella

3. lähimpään tarkoituksenmukaiseen kouluun, jos lähikoulu ei sovellu hänelle terveydellisistä syistä.

Oppilaalla on oikeus päästä myös muuhun kuin lähikouluun, jos koulussa on tilaa ja jos hänet hyväksytään sinne valintaperusteiden mukaisesti.

3b) Palautteen ja tiedonvaihdon toteutuminen lukuvuoden aikana.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tarkoituksena on luoda silta päiväkodista kouluun, jolloin siirtyminen

päiväkodista kouluun on lapselle turvallisempaa. Tammikuussa pidetään kokous, jonka aiheena on erityislasten siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen. Mukana ovat alue-eltot, esiopettajat, alkuopettaja, alueellinen erityisopettaja, koulun laaja-alainen erityisopettaja sekä koulun rehtori, mahdollisesti myös kuraattori ja psykologi. Maaliskuussa pidetään muiden koulutulokkaiden asioista siirtopalaveri oppilashuoltoryhmän jäsenten, esiopettajien, alueellisen elton ja mahdollisesti tulevan opettajan kesken LEOPSat siirtyvät päiväkodeista koululle kesän aikana. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään kokous, jossa

keskustellaan kouluun siirtyneistä lapsista. Käpylän peruskoulu kuuluu Käpy-ryhmään, joka kokoontuu säännöllisesti miettimään alueellista yhteistyötä. Käpyryhmään kuuluvat Koskelan ala-aste ja Käpylän peruskoulu sekä Yhtenäiskoulu ja alueen päiväkodit (kts. Käpyryhmän yhteystiedot -liite).

4. LEOPSin siirtymisen periaatteet alueella

- Ennen Leopsin siirtymistä kouluun esiopetuksesta vastaava opettaja tarkistaa, että lomakkeessa on huoltajan allekirjoittama lupa suunnitelman siirtämisestä.
- Esiopetuksesta vastaava lastentarhanopettaja tai päiväkodin johtaja toimittaa lapsen esiopetuksen suunnitelmat kouluun tai tulevalle luokanopettajalle tai koulun rehtorille.
- Esiopetuksesta vastaava opettaja tai päiväkodin johtaja tekee kirjallisen koonnin lähetetyistä lomakkeista (tai kopio saatteesta). Koonti säilytetään päiväkodissa.
- Alueellisesti sovitaan siirtämisen käytänteistä. Siirtämisessä tulee noudattaa salassapitovelvollisuuksia (esim. ei sähköpostilla).
- Suunnitelman siirtymisen ajankohdasta sovitaan tarkemmin alueella. Pääsääntönä on, että suunnitelma siirtyy kouluun viimeistään touko- tai kesäkuussa.
- Lisäksi sovitaan opettajien tapaamisista.

Alueella on sovittu, että LEOPSat siirtyvät päiväkodista kouluun viimeistään kesäkuun kahden ensimmäisen viikon aikana.

5. Yhteistyön tarkennetut alueelliset tavoitteet

5a) tavoitteet aikuisten väliselle yhteistyölle

Ylläpidetään ja mahdollisuuksien mukaan lisätään vuorovaikutusta, jonka tarkoituksena on molemminpuolisen työn tunteminen, pedagoginen keskustelu ja tiedonvaihto. Tavoitetta toteutetaan käytännössä esim. järjestämällä yhteisiä tapaamisia Käpylän peruskoulun ja alueen päiväkotien sekä laajemman Käpyryhmän kesken. Yhteistyölle pyritään luomaan yhteistä tietopohjaa järjestämällä erilaisia koulutustilaisuuksia Käpy-ryhmän alueella. Syksyllä pidetään suunnittelukokous ja kevään tapaamisissa valmistaudutaan koulutulokkaisiin ja arvioidaan toteutunutta toimintaa. Keväällä on siirtopalaveri tulevista 1. luokkalaisista.

5b) tavoitteet lasten kanssa tehtävälle yhteistyölle

Koulutulokkaat tutustuvat koulun fyysiseen ympäristöön, henkilökuntaan ja toimintatapoihin, jolloin kynnys kouluun siirtymisestä madaltuu. Koululaiset ymmärtävät oman kasvun ja oppimisen jatkumoaan toimiessaan yhdessä esikoululaisten kanssa. Sosiaaliset taidot karttuvat, kun eri ikäiset lapset auttavat ja tekevät yhteistyötä toistensa kanssa.

6. Vakiintuneet yhteistyön toimintamuodot ja sisällöt

- esim. yhteistyö arojen, keltojen, MESI -vastuuhenkilöiden tai oppilashuollon kanssa

Syksyisin ja keväisin esikoululaiset vierailevat alkuopetuksen luokissa ja vuoden aikana myös koululaisia vierailee esiopetusryhmissä. Eskareiden kouluuntutustumispäivä on toukokuussa. Eskareilla ja 1. luokkalaisilla on yhteisiä tapahtumia, kuten leikki- tai liikuntahetkiä.

VUOSITTAIN TARKISTETTAVA OSA

1. Yhteystiedot (esi- ja alkuopetuksen vastuuhenkilöt: koulu ja päiväkoti)

Lukuvuosi 06-07

Käpylän peruskoulu: Niina Rahunen, p. 310 82 074 niina.rahunen@edu.hel.fi

Pk Koivikko: Anita Sarjamo, p. 310 52 626 pk.koivikko@hel.fi

Pk Marjala: Leena Korpilahti, p. 31052630 pk.marjala@hel.fi

Pk Kesäheinä: Heidi Virtanen, p. 310 52 622 pk.kesaheina@hel.fi

Pk Isoniitty: Sari Kostamo, p. 310 52 620 pk.isoniitty@hel.fi

Pk Sohvila: Tuula Leino-Hakulinen, tuula.leino-hakulinen@mll.fi

Pk Alku: Katja Kivelä, p. 310 52 616 pk.alku@hel.fi

Pk Käpylinna: Minna Siuro, p. 310 52 991 pk.kapylinna@hel.fi

Käpylän peruskoulu kuuluu ns. Käpy-ryhmään, johon kuuluu yo. lisäksi Koskelan ala-aste ja Yhtenäiskoulu sekä pk Herttua ja pk Kumpula. Tänä vuonna alueen kahdessa päiväkodissa (Niittyvilla ja Nurmikko) ei ole esikouluryhmää.

Nimikkopäiväkodit ja -luokat Käpylän peruskoulussa 06-07:

Pk Käpylinna - 2.a (Niina Rahunen p. 310 82 074 niina.rahunen@edu.hel.fi)

- 2.b (Ritva Topi-Hulmi p. 310 82 074 ritva.topi-hulmi@edu.hel.fi)

Pk Kesäheinä ja pk Isoniitty - 2.c (Sini Ahonala p. 310 82 077 sini.ahonala@edu.hel.fi)

Pk Alku - 1 a (Liisa Tiensuu-Hirvonen p. 310 82 074 liisa.tiensuu-hirvonen@edu.hel.fi)

Pk Sohvila - 1.b (Tiina Väätäinen p. 319 82 074 tiina.vaatainen@edu.hel.fi)

Pk Marjala ja pk Koivikko - 1.c (Hanne Saarinen p. 310 82 077 hanne.saarinen@edu.hel.fi)

2. Vuosittain sovittavat asiat koskien lapsen siirtymistä perusopetukseen (tarvittaessa)

3. Toimintavuoden erityiset teemat, projektit (esim. alueellisen kehittämishankkeen pohjalta)

Jatketaan viime vuoden hyvää menettelyä, että on nimikkopäiväkodit ja -luokat.

Ensio-verkon ja Käpy-ryhmän teema on tänä vuonna matematiikka.

4. Toimintakalenteri

- Toimintavuodelle erikseen sovittavat tapaamiset, tapahtumat, koulutukset: esim. alueelliset ENSIO - tapaamiset, laajemmat alueelliset tapaamiset / koulutukset / tapahtumat, yhteisen toiminnan työnjako ja vastuuhenkilöt)

Käpy-ryhmäläisille on matematiikkakoulutus Matikkamaassa. Syyslukukaudella kolme ja kevättalvella yksi kokopäiväkoulutus. Kurssin tavoitteena on lapsen onnistunut siirtyminen päiväkodista kouluun ja ammatillisen yhteistyön kehittäminen esi- ja alkuopetuksessa. Kouluttajina Hellevi Putkonen, Marja Dröger ja Paula Mäkipää. Koulutukseen otetaan 20 henkilöä. Koulutukseen voi osallistua kaksi luokanopettajaa keskitetyin sijaiskuolin Käpylän peruskoulusta.

Käpy-ryhmän tapaamiset:

Suunnittelukokous pidettiin Koskelan ala-asteella 12.9, aiheena tutustuminen toisiimme, järjestäytyminen, yhteisen toiminnan läpikäyminen.

Tulevat tapaamiset 30.1.07 Kumpulassa klo.14.15, aiheena "kouluunmeno".
Käpyryhmän loppukokous on 17.4 Untamossa klo. 14.15, aiheena vuoden arviointi.
Syyskuun aikana työparit (eskariopettajat/luokanopettajat) ovat yhteydessä ja sopivat yhteisestä suunnitelmasta keskenään mm. tapaamisista ja tapahtumista (mm. koulu- ja päiväkotivierailut ja muut yhteiset tapahtumat).
Toukokuussa toimintakertomukseen tehdään arviointi yhteistoiminnasta.

Koulutukseen ja kokouksiin osallistuu esi- ja alkuopetuksen tiimin jäseniä sekä muut kiinnostuneet alkuopettajat.

5. Muuta:

6. Yhteistyön seuranta ja arviointi

- Milloin ja miten arvioidaan? Mihin yhteistyön osa-alueisiin arviointi kohdistuu?

Ensioverkon toimintaa arvioidaan Käpy-kokouksissa.

Käpy-ryhmän toiminta: arviointikokous 17.4.07 Untamossa klo.14.15

Nimikkopäiväkodit ja -luokat: arvioivat keskenään vuoden aikana ja lopussa omaa toimintaansa sekä nimikkojärjestelmän toimivuutta.

Osallistumistodistus

---

on osallistunut päiväkotiki Koivikon esiopetukseen
lukukautena 2006-2007.

Hyvää kesää ja onnea tuleviin kouluvuosiin !